

Bespreking Richtinggevend kader voor de Sociale Basis in de Commissie ZWCS

Wijkprofielen, onderlegger voor Kader Sociale Basis

De noodzaak om te werken aan een versterking van de sociale basis in wijken en buurten staat terecht centraal in het Richtinggevend kader voor het ondersteunen en versterken van de Sociale Basis. Het belang daarvan wordt onderstreept in de vorige week gepubliceerde Wijkprofielen. Het college constateert in de begeleidende brief aan de gemeenteraad dat een groeiende groep bewoners de leefbaarheid, veiligheid en sociale omgang in hun wijk negatief ervaart.

Constateringen die heel nadrukkelijk onderstrepen wat wij in belangrijke delen van de wijken Schiebroek en Hillegersberg zien, horen en ervaren. U hoort het goed: niet alleen in Schiebroek Zuid, maar ook in buurten van Hillegersberg is sprake van een heel smalle sociale basis. Verkijk u daar niet op. De gemiddelden zien er goed uit in de Wijkprofielen, maar op het grondvlak, in de buurten kloppen deze gemiddelden niet. In de buurten waar wij het over hebben is sprake van armoede, eenzaamheid, zorgbehoefte, onbetaalbare leningen, schulden die niet kunnen worden afgelost, de angst om naar buiten te gaan en deel te nemen aan de samenleving. Om dit scherper te kunnen zien, is een verdere uitsplitsing, detaillering wenselijk. Inzoomen met behulp van kwalitatief en actiegericht onderzoek aanvullend op de kwantitatieve analyse.

Het klopt, het college signaleert ook een toename van zelfredzaamheid en participatie. Dat is vreugdevol, maar opnieuw gebaseerd op een gemiddelde en veroorzaakt door minder huishoudens met een laag inkomen, een sterkere arbeidsmarktpositie en een hogere deelname aan culturele, maatschappelijke en sportactiviteiten. Het zijn juist die verbeteringen die wij in de buurten die wij bedoelen niet zien. Daar is eerder het omgekeerde aan de orde: toenemende armoede, niet alleen bij de niet-werkenden, maar ook bij werkenden. Buurtbewoners met een hopeloze arbeidsmarktpositie en niet toekomen aan het deelnemen aan activiteiten. Waar zelfs de speeltuin een brug te ver is. Met vereenzaamde en zorgbehoefte ouderen. Met jeugd die niet weet waar ze naar toe kunnen en daarom rondhangen. Met plekken waar sprake is van drugshandel en drugsgebruik. Schiebroek en Hillegersberg zijn een mix van buurten met diepe ellende naast buurten die het goed doen. Ook dan kan schijn bedriegen: de zorgbehoefte bij ouderen in Oud Hillegersberg is één van de hoogste in onze stad.

Werken aan de Sociale Basis

Waarom zeg ik dit? Omdat het stuk voor stuk de ingrediënten zijn die de onderlegger vormen voor het Richtinggevend Kader dat vandaag op uw agenda staat. De noodzaak én het belang van het ondersteunen en versterken van de sociale basis in wijken en buurten is groot en wordt terecht voorop gesteld als speerpunt in het beleid. Wij zijn daar volop mee bezig en daar moet meer ruimte en steun voor worden gemaakt. In cultuur en houding bij zowel de ambtelijke als andere formele organisaties moet het nodige veranderen om voorzieningen toegankelijk te maken voor diegenen voor wie die zijn bedoeld. Daarvoor is het nodig dat aanbodgericht werken met al zijn goede bedoelingen en inzet wordt omgeturnd in vraaggericht werken. Niet wat hebben wij te bieden, maar wat heeft u nodig om mee te kunnen doen in uw eigen straat en buurt. De vraag moet worden opgehaald. De kennis, deskundigheid en middelen moeten worden ingezet om die naar boven te halen en vervolgens te beantwoorden.

Dat is nieuw? In het geheel niet. Dat gebeurt in onze wijken en buurten. In Schiebroek Zuid waar afgelopen jaar de Wijkwerkplaats naast de nieuwe Stephanusschool zich heeft ontwikkeld tot een plek waar vele wijkbewoners zelf met elkaar activiteiten opzetten waardoor ze van elkaar

leren, actief in wijk en buurt bezig zijn. Een Wijkwerkplaats waar ook de Voedselbank en het Buurtbedrijf hun basis hebben gevonden. Dáár gebeurt het, daarmee is de Wijkwerkplaats een Plek van Waarde geworden. Een plek die ertoe doet voor de bewoners. Dat geldt in Schiebroek zeker ook voor De Buurvrouw.

Plekken van Waarde zijn er ook in 110 Morgen waar in Arcadia, de speeltuin en de wijkhub vele bewonersactiviteiten zichtbaar zijn en bijeen komen. Dat geldt ook voor de speeltuin en het onderkomen van de bewonersorganisatie in Terbregge en de speeltuin en Oranjekerk in het Kleiwegkwartier.

Inzet van het college

Een herkenbaar en inclusief basisvoorzieningenniveau in elk gebied, voor elke wijk en buurt is nodig en dient als katalysator voor het bouwen aan gemeenschapskracht en participatie. Om die sociale basis te versterken wordt terecht gekozen voor drie noodzakelijke strategische bewegingen: vergroten van veerkracht, versterken van gemeenschapskracht en verhogen van samenwerkingskracht. Om dat te realiseren gaat het college voor:

- vijf doelen (versterken van de sociale cohesie, versterken van de bestaanszekerheid, meer kansengelijkheid, versterken van de leefomgeving en verbeteren van de fysieke en mentale gezondheid),
- zes bestuurlijke uitgangspunten als richtinggevend kompas,
- zeven bestuurlijke keuzes voor de inrichting van beleid, middelen en uitvoering (waaronder één integrale en domein overstijgende subsidieregeling Sociale Basis en kiezen voor lokaal maatwerk) en
- vijf actielijnen om van visie naar praktijk te komen, van kaderstelling naar concrete uitvoering.

Het Kader Sociale Basis wil integraal én domeinoverstijgend zijn. Niet alleen op beleidsniveau, maar ook in de uitvoering en waar het gaat om de financiële middelen. Een brede financieringsregeling waarmee vele schotten worden weggenomen. Waarbij de wijze van inzet en besteden juist lokaal op wijk- en buurniveau kan worden bepaald. Eindelijk! Eindelijk komt er ruimte voor maatwerk doordat de gereedschappen ter beschikking worden gesteld en wordt gestopt met het droppen van goedbedoelde oplossingen die in veel gevallen niet aansluiten bij wat nodig is en daarmee geen effect sorteren.

Wij geloven erin dat aansluiten bij de vraag, de behoefte leidt tot succes. Het centraal stellen van de leefwereld van de bewoners, dáár gaat het om. Dat is geen gemakkelijke weg, maar wel een die tot echt resultaat leidt. Waarom denken we dat? Omdat we het dagelijks zien in onder andere de Wijkwerkplaats, De Buurvrouw, Arcadia, de speeltuinen. Het zijn de plekken waar vrijwilligers met bewoners aan de gang gaan, met elkaar gemeenschapskracht ontwikkelen en deelname aan de samenleving bevorderen. Die plekken waar samen wordt gewerkt dát zijn de Plekken van Waarde. Deze ontstaan ook binnen de muren van de zorgcomplexen, zoals Borghave, Borgsate en de Meijburg, die hun gemeenschapsruimten openstellen voor de buurt en buurtactiviteiten.

Vergeet niet dat alles wat bepleit en opgepakt wordt en gesteund wordt met het Kader Sociale Basis staat en valt met de vrijwilligers. Zij zijn de smeerolie in de samenleving en dienen volop en voluit te worden gesteund. Zonder deze vrijwilligers komen de professionals niet tot gerichte daden en bereiken zij zeer zeker niet allen die zij zouden moeten bereiken.

Hoe breed is het Kader Sociale Basis

Wij zijn positief over het besluit het project Bestaanszekerheid te verlengen. Dat is een goede zaak. Wat is ontwikkeld en bereikt in Schiebroek wordt daarmee vastgehouden en de ruimte wordt geboden stappen verder te zetten. Werken aan bestaanszekerheid is onderdeel van het werken aan het versterken van de Sociale Basis. Met het doorzetten van het project Bestaanszekerheid wordt vooruitgelopen op het in de praktijk vormgeven van het Richtinggevend Kader voor de Sociale Basis.

Breed en domeinoverstijgend is het motto van het Kader Sociale Basis. Het had nog wat meer kunnen zijn. Verbinding met de welzijnsopdracht wordt genoemd, maar wordt nog niet geïncorporeerd. Zorg dat de noodzaak van verbinding wordt vastgelegd. Niet naast elkaar, maar mét elkaar! Ook de brede armoedeaanpak en schuldhelpverlening worden niet meegenomen. Althans, ik herken het niet. Dat is spijtig en in mijn ogen repareerbaar. In de buurten waar wij het over hebben is alles verbonden met armoede en schulden. Zorg dat er verbondenheid komt. Mijn pleidooi is: verbinden in het Kader Sociaal Beleid. Waarom zou het eraan moeten blijven staan?

Wie zijn WIJ

En wie zijn WIJ dan wel? Dat zijn vele informele (straat)groepen en informele verbanden en organisaties in de wijken Schiebroek en Hilleegersberg die drijven op het maatschappelijk kapitaal in de wijken. Kapitaal dat gevormd wordt door vele vrijwilligers, actief gesteund door onder meer de winkeliers, ondernemers in de buurten, de kerken, de scholen, de bewonersverenigingen, de beide wijkraden. Ook de Wijkbus als essentiële voorziening en gebouwd op vrijwilligers hoort hier bij. Deze informele verbanden werken in de buurten samen met de formele, professionele organisaties. Dan hebben we het onder meer over de vier hier werkzame woningbouwcorporaties, de welzijnsorganisatie, de ambtelijke gebiedsorganisatie, het wijkteam, de medische centra en tandartsenpraktijk. Het zijn geen Plekken van Waarde maar Samenwerking van Waarde.

Samenwerking levert ook concreet resultaat op. In Schiebroek Zuid is de Wijkwerkplaats gekomen. In 110-Morgen is een samenwerkingsovereenkomst tussen bewoners, gemeente en welzijnspartij. Gedrieën zijn zij de dragers van de Huis van de Wijk-functie voor Hilleegersberg

WIJ is ook Schiebroek Hilleegersberg Solidair (SHS). Een netwerkorganisatie die in toenemende mate de vele informele en formele organisaties in deze wijken met elkaar verbindt, ontmoeting organiseert en juist vanuit het grondvlak, de buurtbewoners is opgebouwd en werkt. SHS wil onderkoepelen, steunen, mogelijkheden helpen veroorzaken, niet overnemen. Het is een samenwerking met de partijen en voorzieningen die worden bedoeld met en bereikt door het Kader Sociale Basis. Stapsgewijs bouwen wij met elkaar met alle vrijwilligers en al die informele en formele organisaties aan die sociale basis in onze wijken, onze buurten, onze straten.

Werkatelier

Wij willen bouwen aan de uitvoering van het Kader Sociaal Beleid. Wij willen Werkatelier zijn en mee bouwen aan nieuwe vormen van samenwerking, ondersteuning en financiering. Dat betekent verantwoordelijkheid krijgen, intensief samenwerken met de ambtelijke organisatie en

verantwoording afleggen richting bestuur en politiek. Dat vergt moed en commitment van alle partijen.

Meer concreet gaat het structureel, meerjarig borgen van de taken en rollen van SHS om:

- de échte vraag in de wijken zichtbaar te maken waar het gaat om bestaanszekerheid en samenredzaamheid, onder meer door het cyclisch uitvoeren van actiegericht/kwalitatief onderzoek;
- het beter benutten van het potentieel aan vrijwilligers die binnen de wijken de sociale basis vormen;
- het effectiever maken van de uitoefening van de formele taken, door deze te verbinden met activiteiten vanuit de sociale basis door op te treden als intermediair/facilitator/penvoerder namens partijen in het informele veld.

Natuurlijk is daar ondersteuning voor nodig, voor niets gaat de zon op. Belangrijk is dat het commitment om de Sociale Basis te versterken wordt vastgelegd, dat inzet, doel en aanpak borging krijgen. Het gaat om de kracht in de ontmoeting met de bewoner die een vraag heeft, waarvoor een lichte, wendbare en actieve structuur nodig is, waar informeel en formeel op gelijkwaardige wijze met elkaar de noodzakelijke inzet plegen om structureel verandering in het samen leven in straat, buurt en wijk te veroorzaken en te borgen. WIJ als SHS willen ons daarvoor present stellen samen met de vrijwilligers en de informele en formele organisaties. Wij steken onze hand uit, pak hem, dan bouwen we samen aan een Proof of Concept.

voorzitter a.i. Schiebroek Hilleegersberg Solidair
14 januari 2026